

**СЕКЦІЯ:
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА СТРАТЕГІЇ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ**

Абрамов Дмитро Олександрович,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава

Лебедик Леся Вікторівна,
доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецтвознавства та позашкільної освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка,
м. Полтава

**РОЛЬ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У
ФОРМУВАННІ В УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ПРОФЕСІЙНИХ
ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ**

Важливими передумовами успішного виконання ролі педагога закладу позашкільної освіти у формуванні в учнівської молоді професійних ціннісних орієнтацій в умовах війни є забезпечення відповідальності за його результати.

Тому важливо на основі попередніх досліджень [1–11] сформулювати рекомендації щодо удосконалення ролі педагога закладу позашкільної освіти у формуванні в учнівської молоді належних професійних ціннісних орієнтацій в умовах війни. Педагог закладу позашкільної освіти має знати, що підлітковий вік є оптимальним часом для формування в молоді професійних

ціннісних орієнтацій, і допомогти учням у становленні цих ціннісних орієнтацій.

Удосконалення ролі педагога закладу позашкільної освіти у формуванні професійних ціннісних орієнтацій вихованців залежить від його знань педагогіки, психології, філософії, аксіології (науки про цінності), соціології; уміння планувати діяльність вихованців з оволодіння певною професією; володіння технологіями навчання; уміння рефлексувати; проводити тестування нахилів вихованців, психолого-педагогічні тренінги з метою формування у вихованців професійних ціннісних орієнтацій.

Метою удосконалення ролі педагога закладу позашкільної освіти у формуванні професійних ціннісних орієнтацій у вихованців є сприяння їхньому становленню як суб'єктів ціннісної сфери. Для цього педагогу закладу позашкільної освіти слід забезпечити створення таких педагогічних умов: усвідомлення вихованцями системи ціннісних орієнтацій, яка є їм близькою; спрямованість роботи з вихованцями на гуманістичні цінності; мотивації особистісного і професійного самовизначення вихованців; розвитку їхньої активної професійної позиції; збагачення суб'єктного ціннісного досвіду вихованців; їхня комплексна теоретична і практична підготовка.

Удосконалення ролі педагога закладу позашкільної освіти у формуванні професійних ціннісних орієнтацій у вихованців є поетапним, враховуючи ієрархію цінностей професії за В. Семиченко: перший етап – формування педагогом закладу позашкільної освіти пріоритетних життєвих цінностей вихованця («рівень загального»); другий етап – формування орієнтацій у вихованців на базові професійні цінності, допомога в усвідомленні сутності означених цінностей («рівень особливого»); третій етап – становлення в вихованця індивідуальної системи професійних цінностей та їх ствердження («рівень одиничного»).

Отже, розвиток рефлексивної позиції вихованця забезпечує суб'єктивацію сприйняття ним у закладі позашкільної освіти професійних цінностей через самоаналіз і оцінку. Гурткова робота закладає фундамент професійних знань, який має забезпечити особистісне, професійне, духовне, культурне становлення особистості кожного вихованця.

Стратегія удосконалення ролі педагога закладу позашкільної освіти у формуванні професійних ціннісних орієнтацій у вихованців є однією з основних, адже у структурі особистості вихованця цінності лежать в основі становлення майбутніх професійних якостей його особистості, розвитку гуманістичної культури вихованця, професійних і особистісних компетенцій.

Список використаних джерел:

1. Лебедик Л. В. Дев'ять кроків становлення гармонійно розвиненої особистості. *Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості* : зб. статей за матеріалами VII Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф., Слов'янськ-Краматорськ, 18-19 берез. 2020 р. / гол. ред. В. М. Пристинський. Слов'янськ, 2020. С. 55–63.

2. Лебедик Л. В. Ефективні здоров'язберігаючі технології позашкільної освіти в умовах війни. *Освіта, наука та культура України в світі: мобільність, глобалізація, інклюзія* : збірник тез Міжнародного науково-практичного симпозиуму, 23-24 серпня 2022 р. / за заг. ред. З. П. Ленів. Львів, 2022. С. 150–155.

3. Лебедик Л. В. Загальнодидактичні принципи підготовки педагогів закладів позашкільної освіти на основі настанов Григорія Сковороди. *Сучасні рецепції світоглядно-ціннісних орієнтирів Григорія Сковороди* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 2–4 груд. 2022 р. / за заг. ред. к.ю.н. Д. С. Луніна. Полтава, 2022. С. 96–99.

4. Лебедик Л. В. Підготовка педагогів для закладів позашкільної освіти на засадах партнерства у контексті Української Хартії вільної людини. *Формування національної ідентичності українця через цінності Української Хартії вільної людини* : науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти / ред.: О. М. Петровський,

В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, та ін. Тернопіль : ТОКШПО, 2022. С. 270–274.

5. Лебедик Л. Погляди Григорія Сковороди на виховання. *Григорій Сковорода і Паїсії Величковський : постаті на тлі епохи* : зб. наук. пр. за результатами Всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 29 листоп. 2012 р. / ред. кол. : Т. В. Оніпко, І. М. Петренко, В. В. Сарапин. Полтава : ПУЕТ, 2013. С. 105–108.

6. Лебедик Л. В. Розвиток професійної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти на основі педагогічних поглядів Григорія Сковороди. *Сучасні рецепції світоглядно-ціннісних орієнтирів Григорія Сковороди* : колективна монографія / за заг. ред. к.ю.н. Д. С. Луїна. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2022. С. 89–97.

7. Стрельников В. Ю. Виховання духовних цінностей учнівської молоді як основи здоров'я особистості. *Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості* : збірник статей за матеріалами VI Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф., Слов'янськ, Україна, 21–22 берез. 2019 р. / гол. ред. В. М. Пристинський. Слов'янськ, 2019. С. 76–84.

8. Стрельников В. Ю. Концептуальні засади підвищення кваліфікації педагогів закладу позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю. *Освітній фактор* : Всеукраїнський науково-педагогічний журнал. 2022. С. 106–109.

9. Стрельников В. Ю. Технології «діадної взаємодії» та ситуаційного навчання студентів. *Педагогічні науки*. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. Вип. 71. С. 34–38.

10. Lebedyk L. Possibilities of application of the a person-centered approach in the training of teachers of out-of-school education institutions. *ScientificWorldJournal*. 2023. №19. May, Part 4 P. 42–51.

11. Lebedyk L., Strelnikov V. Educational space of continuous education of teachers: a facilitating approach. *Educational space : post-non-classical perspectives* / Eds. D. Kamenova, S. Arkhypova. Varna : Varna university of management, 2023. P. 128–157.